

Energi i klassrummet

energiforetagen.se/klassrummet

Rätt person på rätt plats

- A** Vilka personliga egenskaper har du? Välj tre från rutan och berätta för en kurskamrat. Ge konkreta exempel.

social praktisk bra på att räkna nyfiken strukturerad
serviceinriktad kreativ prestigelös pedagogisk bra på språk
stresstålig noggrann har bra lokalsinne stark bra på datorer
tävlingsinriktad seriös initiativtagande orädd snabb

- B** Vilka personliga egenskaper är bra för vilka yrken? Titta på yrkena i rutan och berätta för en kurskamrat vad du tycker.

en ingenjör en förskolelärare en musiker en frisör
en undersköterska en busschaufför en urmakare en energikonsult
en montör en konstnär en skräddare en programledare
en elektriker en astronaut en servitör en influerare

- C** Diskutera med en kollega.

- Vilka yrken skulle du kunna ha, med de personliga egenskaperna som du har?
> Jag skulle kunna jobba som programledare, eftersom jag är ganska ...
> Jag skulle inte kunna jobba som busschaufför, eftersom jag inte är särskilt ...

- D** Vilken utrustning använder man i de olika yrkena? Berätta för en kollega.

en visp en sax en kamera en miniräknare en karta en stege
en skruvmejsel ett block en ficklampa en dator ett måttband
en spänningsmätare en bricka en hjälm en kostym ett accesskort

- E** På nästa uppslag kan du läsa om två personer som jobbar inom energibranschen. Diskutera med din kollega:

- Vilka yrken finns inom energibranschen, tror du?
- Vad behöver man ha för egenskaper i sådana yrken?
- Vilken utrustning använder man i energibranschen?

F Du läser texten om Ibrahim och din kurskamrat läser texten om Yannick. Lär dig orden i ordlistan. Presentera det som du har läst för din kurskamrat.

Jag vill ta av mig kavajen och smutsa ner händerna

I över 30 år har Ibrahim varit projektledare och tekniskt ansvarig för energiprojekt i flera olika länder. Ofta har det handlat om att bygga om och förändra anläggningar, till exempel industrier och kraftverk.

” På 1990-talet var jag med och byggde om ett egyptiskt kraftverk. Det eldades med kol, men man ville kunna använda diesel också. Vi fick designa om inmatningen av bränsle och göra det möjligt att styra luftflödena på nya sätt.

När man bygger om en befintlig anläggning finns det många tekniska utmaningar. En del av anläggningen kan behöva vara igång samtidigt som man bygger om i en annan del. Precis sådana problem gillar Ibrahim att jobba med.

Att jobba som ingenjör i Sverige skiljer sig från de länder där han bott tidigare. I Nordafrika och Mellanöstern är det till exempel normalt att en ingenjör jobbar med många olika teknikområden.

” I Sverige är man mycket mer specialiserad. En person kan ansvara för ventilation, någon annan för vatten och avlopp och en tredje för värmesystem. Det var helt nytt för mig.

Ibrahims nya arbetsgivare är ett stort internationellt VVS-företag. I laboratoriet i Norrtälje testar man utrustning och tekniska lösningar till projekt över hela Europa.

” Det passar mig att jobba nära tekniken – jag vill alltid ta av mig kavajen och smutsa ner händerna.

Ibrahim

Yrke: civilingenjör i maskinteknik, utbildad i Egypten

Förstaspråk: arabiska

Talar också: engelska, svenska och lite franska

Gör just nu: Nyanställd laboratoriechef på MCC-HVAC, Mobile Climate Control

Har bott i: Qatar, Egypten, Palestina/Gaza, Jordanien och Turkiet

Tid i Sverige: nio år

Det bästa med att jobba i energibranschen: Att kunna bidra till smarta energilösningar – något som spelar allt större roll för världen.

Ordlista

ansvarig
bygger om
en anläggning
ett kraftverk
(ett) kol
ett bränsle
befintlig
ett avlopp
en arbetsgivare

Jag fick lära mig att klättra i stolpar

På gymnasiet studerade Yannick till elinstallatör. Han planerade att jobba några år som elinstallatör och sedan läsa vidare till distributionselektriker. Då skulle han få jobba med högspänning. Men när han tog studenten var det svårt att få jobb som elinstallatör. Istället jobbade han som servitör och administratör.

” Jag hade inte glömt min plan. Efter några år blev jag arbetslös. Då fick jag möjlighet att gå en utbildning till distributionselektriker på Åsbro kursgård. Eftersom jag redan var utbildad elinstallatör fick jag hoppa över flera teoretiska kurser.

Under sju månader på Åsbro lärde sig Yannick mycket praktiskt arbete för elanläggningar. Han lärde sig hur man felsöker, kopplar om och reparerar ledningar. Dessutom fick han lära sig att klättra i elstolpar.

På utbildningen lärde han sig de säkerhetsregler som gäller och praxis för hur man gör olika saker. Detaljer och rutiner kan vara olika hos olika arbetsgivare, men det mesta är samma i hela branschen.

Det är lätt att få jobb som distributionselektriker. Yannick bodde i Örebro och ville gärna flytta, men helst inte så långt. Han fick ett jobb i Eskilstuna och flyttade dit.

” Det är stor brist på folk som har den här utbildningen. Om jag vill byta arbetsplats i framtiden vet jag vem jag kan ringa!

Yannick är född i Burundi men kom till Sverige som femtonåring. Är han svensk eller burundier?

” Jag är nog både och.

Yannick

Yrke: distributionselektriker

Förstaspråk: kirundi och svenska

Talar också: franska, engelska och swahili

Gör just nu: Distributionselektriker på Eskilstuna Strängnäs Energi & Miljö

Har bott i: Yannick är född i Burundi men har bott i Sverige sedan han var 15 år.

Tid i Sverige: 20 år

Det bästa med att jobba i energibranschen: Att vara en del i ett driftlag, jobba ute och lösa problem för kunden.

Ordlista

en elinstallatör
läser vidare
en distributionelektriker
(en) högspänning
tar studenten
en administratör
en kursgård
hoppa över
en elanläggning
felsöker
en ledning
klättrar
en stolpe
en säkerhetsregel

“Svenskar är sällan spontana”

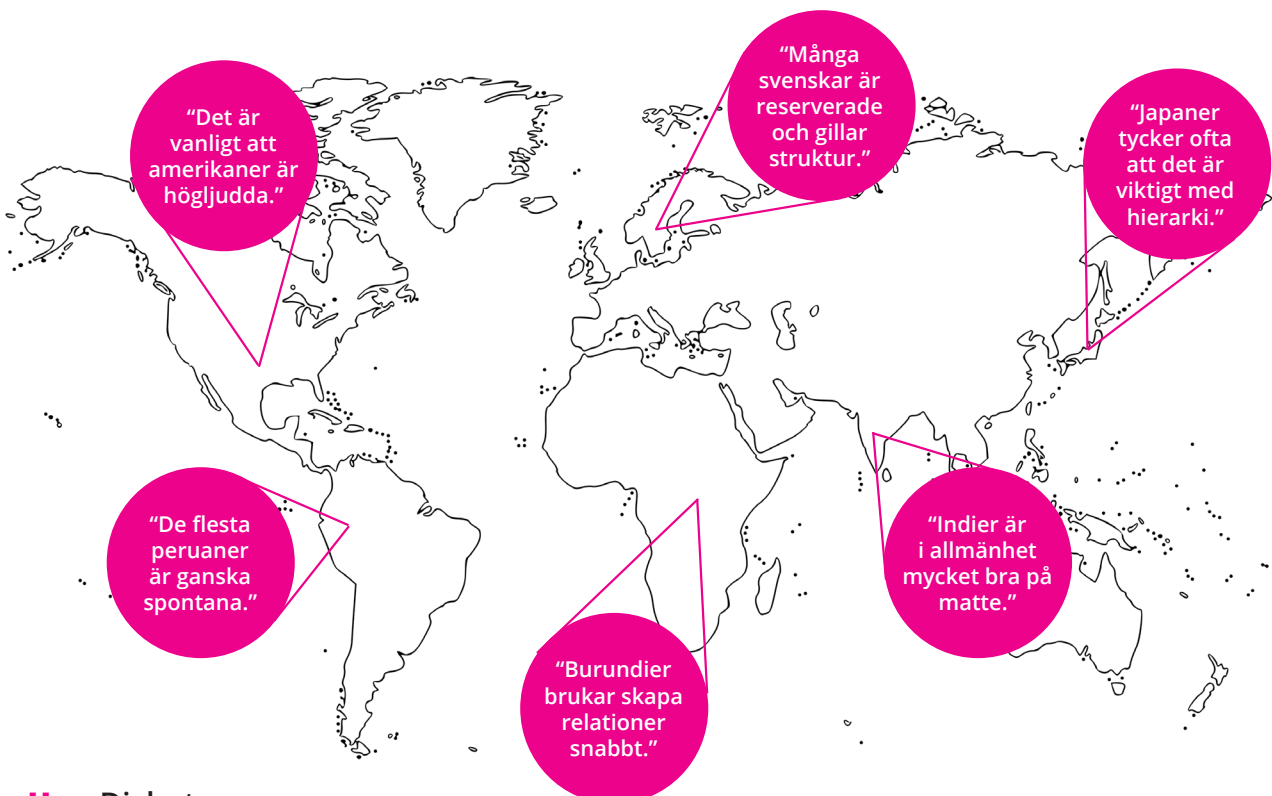
- █ **Säg inte** ~~en svensk människa~~ ~~svenska människor~~
● **Säg** en svensk svenskar

F Vad kallas en person från de här länderna? Vad är samma ord i plural?

Land	Person (singular)	Personer (plural)
Sverige	<i>en svensk</i>	<i>svenskar</i>
Japan		
Indien		
Burundi		
Peru		
USA		

G Gör en likadan tabell med alla länder som finns representerade i din klass.

Våra fördomar

H Diskutera

- Vad har du för fördomar om olika nationaliteter? Använd gärna de här orden när du generaliserar:

brukar ofta i allmänhet många de flesta sällan

- Vad finns det för nackdelar med att ha fördomar om nationaliteter?

En dag som jag aldrig glömmer

Vad betyder de här orden?

ett kabelfel mäter lagar från andra hållet får tillbaka
sent slår på strömbrytaren en smäll springer iväg
är slut en kortslutning brinner upp midnatt en grop

Lyssna på Yannick som berättar om en speciell dag på jobbet. Svara på frågorna.

1. Vilken dag började Yannick jobba på kabelfelet?
2. I vilken stad fanns kabelfelet?
3. Vad hände när Yannick slog på strömbrytaren i stationen?
4. Varför blev Yannick rädd?
5. Vad hände med utrustningen i stationen?
6. Vad gjorde Yannick på lördagen?
7. Vad ville närmsta grannen göra när Yannick satt och jobbade i gropen?

K Läs artikeln och lär dig orden i rutan.

Möten och uppdrag

En viktig del av Ibrahims jobb är möten. På hans arbetsplats brukar man ha "stå upp-möten". Det är möten där man står upp istället för att sitta ner. Det gör att mötet blir kort, max 20 minuter. Det är lättare att begränsa tiden om alla står upp.

Ett stå-uppmöte kan till exempel vara ett projektmöte. Då går man igenom planerna för dagen. Man pratar om vad man måste göra och vem som ska göra det. Ibland måste man ändra planerna, kanske för att en kollega eller sjuk eller har för mycket att göra. Ibrahim gillar stå upp-möten:

”Eftersom vi träffas så ofta får alla koll på vad som är på gång. Vi upptäcker om det finns problem som vi behöver lösa. Om man löser små problem direkt är det mindre risk att de växer. På mötena kan jag och mina kollegor berätta för varandra om hur vi har löst olika problem. Vi berättar om bra och dåliga lösningar. På så sätt behöver vi inte upprepa dåliga lösningar.

Även Yannick tycker om att vara på benen och röra på sig. Han åker ofta bil i jobbet, men sällan långt. Han jobbar i ett så kallat driftlag, tillsammans med

sin kollega Oskar. De jobbar till exempel med att koppla in nya kunder. Ibland fixar de tillfällig el, till exempel på byggen eller för stora konserter. Yannick och Oskar har också ansvar för störningar, som är oplanerade strömavbrott. Därför vet de aldrig hur en arbetsdag kommer att se ut. På en dag åker de till sex eller sju olika platser, ibland ännu fler.

”Jag börjar klockan sju. Då har Oskar och jag ett morgonmöte med vår projektledare. Han berättar om vilka uppgifter som vi har och vilka som är mest bråttom. Sedan gör vi en plan för dagen. Direkt efter mötet åker vi ut på dagens första uppdrag. Det kan till exempel vara en nyanslutning. Det betyder att vi ska koppla el till ett hus som är nybyggt.

Klockan nio är en viktig tid för Yannick. Då äter han och hans kollegor frukost. Om de är nära kontoret åker de dit och äter. Om de är längre bort har de med sig matsäck: en termos med kaffe och några smörgåsar.

De brukar äta lunch vid tolv, men ibland hinner de inte eftersom de måste ta hand om störningar. Om det är oväder brukar det vara särskilt mycket störningar.

en anslutning
begränsar
ett bygge
bråttom
ett driftlag
får koll på
har med sig
ett kontor
kopplar in
en kund

långt bort
löser
en matsäck
nybyggt
oplanerat
ett oväder
en plan
en projektledare
rör på sig
sitter ner

står upp
en störning
en termos
tillfällig
ett uppdrag
en uppgift
upprepar
ändrar
är på benen
är på gång

Ordövningar

L Komplettera meningarna med rätt ord från rutan.

ner upp bort med på

1. Felix bor långt från sitt jobb, så han måste åka bil dit.
2. Sandra brukar ha sig en flaska vatten till jobbet.
3. Det kan vara skönt att stå och sträcka på benen.
4. Helena jobbar på kontor och sitter nästan hela dagen.
5. Man mår bra av att vara aktiv och röra sig.

M Vilket är ordet som beskrivs? Välj från rutan på förra sidan.

1. någon som köper något
2. något som är fel
3. gör samma sak flera gånger
4. börjar förstå
5. något som inte är permanent

N Prefixet *o-* kan betyda en negation. Ordet är en motsats till samma ord utan *o*.

oplanerat något som inte är planerat.

Prefixet *o-* kan också betyda att något är dåligt:

oväder dåligt väder

Vad betyder de här orden? Vad betyder *o-*?

1. (ett) ogräs	5. oartig
2. ett odjur	6. orolig
3. ogillar	7. onödig
4. osmart	8. opraktisk

O Svara på frågorna muntligt.

- När brukar du ha **bråttom**?
- Vad kan man ha i en **termos**?
- Vad är skillnaden på **en plan** och **ett plan**?
- Vad brukar finnas på **ett bygge**?
- Vad är en bra **matsäck** för en skolutflykt?

Jag och min miniräknare

P Några personer berättar om en sak som de alltid har med sig på jobbet. Vad pratar de om? Kombinera med rätt ord från listan.

en ficklampa brusreducerande hörlurar en miniräknare
såpbubblor en banan en spänningsmätare

Ibrahim

Jag kan räkna upp till 15 gånger 15 i huvudet, men med högre tal behöver jag hjälp. Jag behöver egentligen inte så många funktioner. Det räcker med plus, minus, gånger och delat. Och kvadratroten förstås!

Sofi

När jag undervisar mycket blir jag väldigt snabbt hungrig. Och när jag är hungrig blir jag arg. Därför har jag alltid en sådan här i jobbväskan, så att det inte blir kris.

Ylva

Det här är ett jätteviktigt verktyg för mig när jag träffar patienter. Jag kan till exempel kolla deras pupillreflex eller titta ner i halsen på dem.

Tobias

Med de här kan jag skapa magi på bara några sekunder! Det är jättebra när man träffar små barn i jobbet och behöver distrahera dem.

Johanna

Jag är ju bara en vanlig kontorsråtta, så jag behöver inget särskilt på jobbet. Men jag blir lätt störd när andra pratar runt mig, så det här är en viktig sak för mig när jag måste fokusera.

Yannick

Det här är min livförsäkring som jag alltid har i byxfickan. Innan jag jobbar med en elkabel använder jag den här saken för att se om det är spänning i kabeln.

Q Vad jobbar Ylva, Johanna, Sofi och Tobias med, tror du? Berätta för en kurskamrat.

R Finns det någon sak som är viktig för dig, relaterad till ditt jobb eller ditt privatliv? Ta med den saken till kursen och håll en presentation om saken. Prata i max tre minuter.

- > *Det här är min/mitt...*
- > *Jag skaffade/köpte/fick min/mitt ... när jag ...*
- > *Den här/det här är jätteviktig/t för mig eftersom ...*
- > *Jag har den/det alltid med mig eftersom ...*

Energibranschen behöver rekrytera flera tusen personer i en nära framtid. Om du jobbar i energibranschen är du med och skapar det hållbara samhället: smarta lösningar för att producera, sälja, distribuera och lagra energi.

Jobb finns i hela landet, i både små och stora företag. Det finns praktiska och mer teoretiska yrken och många olika utbildningsvägar.

Vill du vara med och skapa en hållbar framtid för alla? Läs mer om vilka jobb som finns i energibranschen och hur du hittar vägen dit: energijobb.se